

Bu sinemada,
perdedeki balinanın
fıskırttığı sulardan
ıslanacağınızı
sanabilirsiniz.

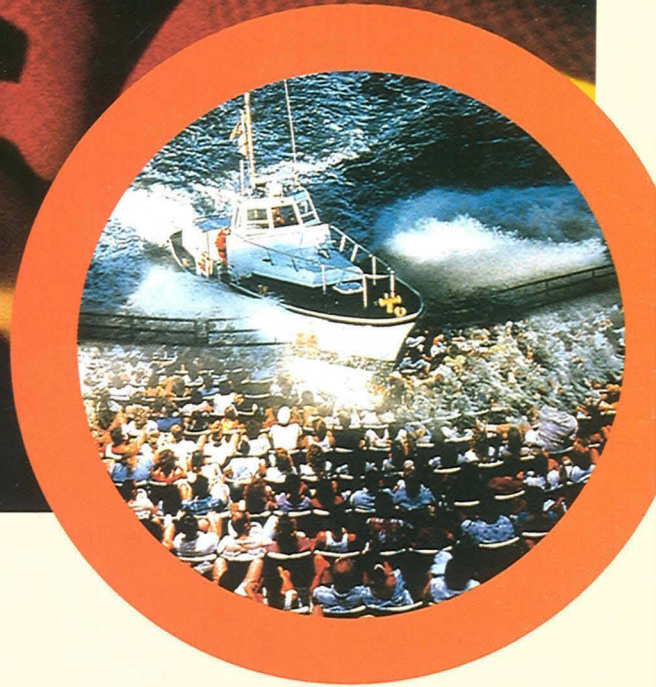
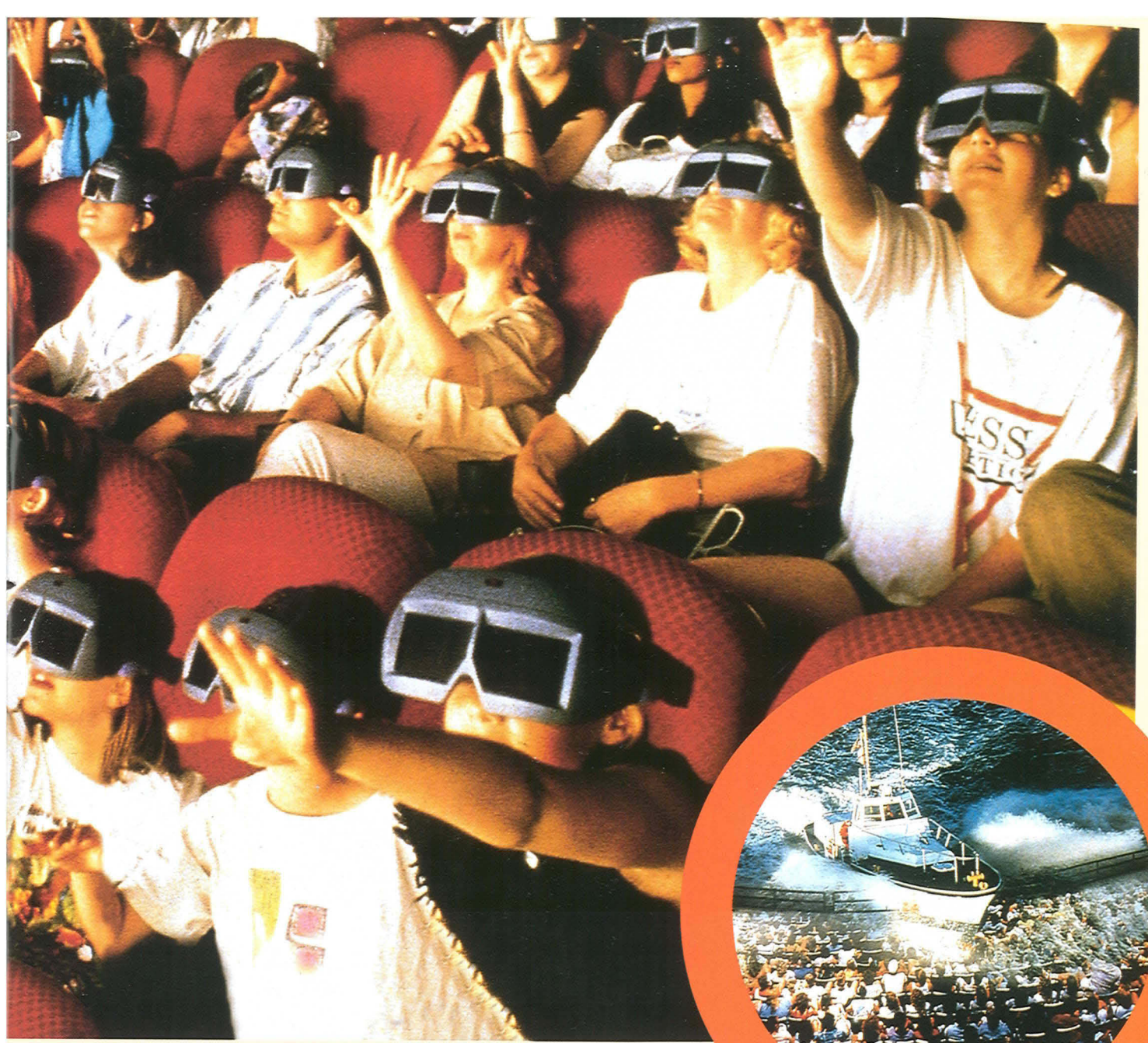
I M A X

Sinemasına Gidiyoruz!

Önce, gök gürültüsüne benzer bir ses duyuluyor. Yoksa fırtına mı geliyor? Ama bu olanaksız! Çünkü, Doğu Afrika'daki Serengeti Milli Parkı'nın üstünde gökyüzü pırlı pırlı. Gürültü yaklaşıyor... Yer titremeye başlıyor... İzleyici koltuklarındaki çocuklardan birkaçı, parmaklarıyla bir tepeyi işaret ediyor. Gerçekten de orada bir şeyler oluyor gibi...

O da ne? Binlerce ceylan ve antilop, dörtnala üzerimize doğru geliyor! Birkaç metre daha gelirlse bizi çiğneyip geçecekler! Birkaç adım kaldı... Oh, birdenbire geçip gittiler... Ne film ama!

Gerçekten de bu sadece bir film. Afrika çayırlarının ortasında değil, sinemadayız. Ama

bu sıradan bir sinema değil; bu bir IMAX sineması (Aymeks okunur). IMAX, İngilizce'de "olabilecek en büyük görüntü anlamına gelen, "maximum image" sözcüklerinden köken alıyor. IMAX sinemalarında izleyiciler kendilerini birdenbire filmde olup bitenlerin içinde buluveriyorlar. Peki, nasıl oluyor da bunun bir film olduğunu bile kendimizi görüntülerin içindeymiş gibi hissediyoruz?

IMAX sinemaları, birçok yönden alıştığımız sinemalardan çok farklı. Sinema perdesi çok büyük. Örneğin, bu dev sinema perdelerinde, bir balınayı gerçek yaşamdaki boyutlarında görebilirsiniz. Perdedeki görüntü izleyenlerin görüş alanını tümüyle doldurduğu için, izleyenler kendilerini filmin içindeymiş gibi hissediyorlar. IMAX sinemalarındaki sinema perdelerinin boyutları konusunda daha iyi bir fikir verebilmek için, perdenin yüksekliğinin beş-

Üçboyutlu filmleri izleyenler, özel gözlükler yardımıyla, sinema perdesinde özel bir teknolojiyle oluşturulan görüntülere dokunabilecekleri izlenimine kapılıyorlar.

altı, hatta kimi zaman sekiz katlı bir binanın yüksekliği kadar olduğunu da belirtelim.

Peki, bu büyüklükteki bir sinema perdesini dolduracak görüntüler nasıl oluşturuluyor? Normal sinemalarda, sinema perdesine yansıtılan görüntüler, 35 milimetrelık film kullanılarak elde ediliyor. IMAX sinemasındaysa, film karelerinin büyüklüğü bunun on katı kadar. Bu, sinema tarihinde şimdiye kadar kullanılmış en büyük boyutlu film. IMAX sinemasında 45 dakikalık bir filmin gösteriminde kullanılan film

Üçboyutlu film projektörleri, koltukların arka tarafında, tepedeki bir duvarın arkasında bulunuyor. Aynı sahneye ait, birbirinden çok küçük bir açı farkıyla çekilmiş iki film, perdeye aynı anda yansıtılıyor. Özel gözlüklerin de yardımıyla, izleyiciler bu görüntüleri üçboyutlu olarak görüyor: Uçaklar perdeden dışarı doğru uçuyormuş gibi görünüyor.

sinema projektörünün üç katı büyüklükte. Neredeyse bir ton ağırlığındaki bu projektörlerin içinde, görüntünün perdeye yansıtılabilmesi için 15 000 Watt'lık özel bir ampul yanıyor. Makine çok çabuk ısındığından, gösterilen filmin erimemesi için, özel bir sistemle su kullanılarak soğutuluyor.

Ancak, IMAX sinemalarında izleyicilerin kendilerini filmin içinde gibi hissetmelerinin tek nedeni, kullanılan görüntü teknolojisinin niteliği değil elbette. Özel ses sistemlerini de unutmamak gerekiyor. Örneğin, uzay yolculuğunu anlatan bir filmin başlangıcında, dev kabinlerden gelen ses, izleyicilerin ayaklarının altındaki yeri titretebilecek güçtedir.

Dev sinema perdesinde dev görüntü... IMAX sinemalarının perdeleri, sekiz katlı bir binanın yüksekliği kadar olabiliyor. Perdedeki görüntü izleyenlerin görüş alanını tümüyle dolduruyor. Böylece izleyiciler, kendilerini filmin içindeymiş gibi hissediyorlar.

şeridinin uzunluğu 4,5 kilometre, ağırlığıysa elli kilogram.

IMAX sinemasının öteki sinemalardan farklı olan bir başka yönüyse, filmin perdeye yansıtılmasında kullanılan projektörler (yansıtıcı). IMAX projektörleri, normal bir

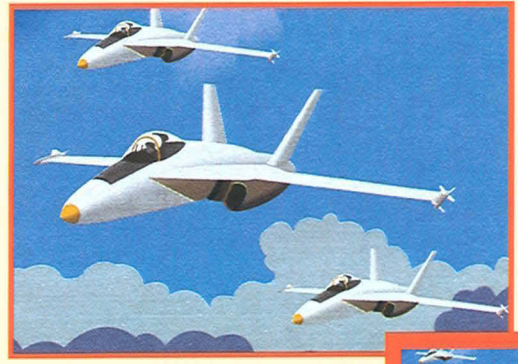
Üçboyutlu (3D) IMAX filmleri de, en az normal IMAX filmleri kadar şaşırtıcı. (3D,

İngilizce'de "üçboyutlu" anlamına gelen "three dimensional" sözünün kısaltılmış halidir. Normal sinema filmleri iki boyutludur (yani görüntülerde derinlik yoktur). Üçboyutlu filmlerdeyse izleyiciler, sinema perdesindeki trenin ya da dinazorun perdeden dışarı fırlayacağı izlenimine kapılırlar. Bu izlenimi yaratmak için, film (aralarında belli bir uzaklıkla), perdeye aynı anda iki kez yansıtılır. Bu görüntülerin biri sağ göz için, biri de sol göz içindir.

Gerçek yaşamda da çevremizi üçboyutlu olarak görürüz. Gözlerimizin konumları birbirinden biraz farklı olduğu için, gözlerimizin aldığı görüntüler aslında birbirinin tıpa tıp aynı değildir (birbirinden biraz farklı açıdan çekilmiş fotoğraflar gibidirler). Beynimiz, bu görüntüleri birleştirir; böylece etrafımızı üçboyutlu görürüz.

Üçboyutlu filmlerde sinema perdesine yansıtılan görüntüler, beynimizin bunları üçboyutlu algılamasına uygun biçimdedir. Bunu biraz da özel gözlükler sağlar. Bu gözlüklerin camları, sağ gözümüzün yalnızca perdedeki "sağ" görüntüyü, sol gözümüzün de "sol" görüntüyü görmesini sağlar. Beynimiz,

Kamera kullanan dalgıç, bir sualtı filminin çekimleri için kamerasıyla birlikte...

IMAX filmlerinin kareleri, normal sinema filmi karesinin on katı büyüklükte.

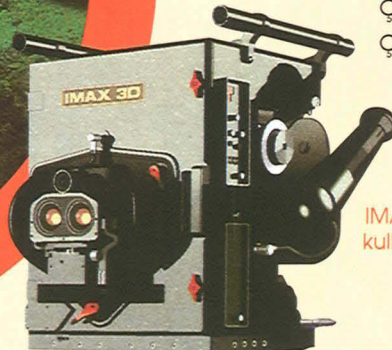
bu görüntüleri de normal yaşamdaki görüntüleri yaptığı gibi birleştirir. Böylece, bu filmleri de üçboyutlu olarak görürüz.

Üçboyutlu filmleri çekmek için kullanılan kameralar da normal kameralardan farklıdır. Bu kameraların, konumları insan gözlerinin yüzdeki konumuna benzeyen iki objektifi bulunur. Film, iki film şeridine aynı anda kaydedilir.

IMAX filmleri, genellikle belgesel nitelikli oluyor. Bu filmleri çeken ekipleri hiçbir zorluk yıldırıyor. Örneğin, film yapımcıları, Dünya'nın uzaydan çekilmiş görüntülerinin gösterildiği "Mavi Gezegen" adlı filmi çekmek için uzay araçlarına kamera koyulmasını sağlamışlar. Uzay araçlarındaki astronotlar, IMAX filmlerini çekmekte kullanılan kameraları kullanmayı öğrenmek zorunda kalmışlar. "Titanik" filmini çekerken de, film ekibindekiler, batığı görüntülemek için özel bir denizaltıyla okyanusta dört bin metre derine dalarak yaşamlarını tehlikeye atmış.

IMAX filmlerinden biri de, Dünya'nın en yüksek dağı olan Everest Tepesi'nde çekilmiş. Bu filmin çekimleri sırasında hava o kadar soğukmuş ki, film ekibi çekimleri eldivenlerini çıkarmadan yapabilmek için, kontrol düğmeleri kocaman olan özel bir kamera kullanmış.

IMAX filmlerinin çekiminde kullanılan üçboyutlu film kamerası.

Aslı Zülâl